

SUNDHEDSSEKTOREN

DEMENS-PROJEKT UDFORDRER MÅDEN VI TÆNKER VELFÆRD PÅ

Side 12

Vi skal styrke sundhedsinnovationen

Det kræver en mere smidig infrastruktur til test og godkendelse af produkter samt et endnu bedre offentligt-privat samarbejde, hvis Danmark ikke skal halte bagud på sundhedsområdet. **Side 2**

Dansk biotekselskab står bag vaccinerrevolution

Med supercomputere og kunstig intelligens kan virksomheden Evaxion Biotech på få dage designe effektive og personlige vacciner mod bakterier, vira og kræft. **Side 4**

Prostatakræft kan og skal opdages hurtigere

PROPA, patientforeningen for prostatakræftpatienter, peger på, at en PSA-test kan være med til at opspore prostatakræft i tide. **Side 10**

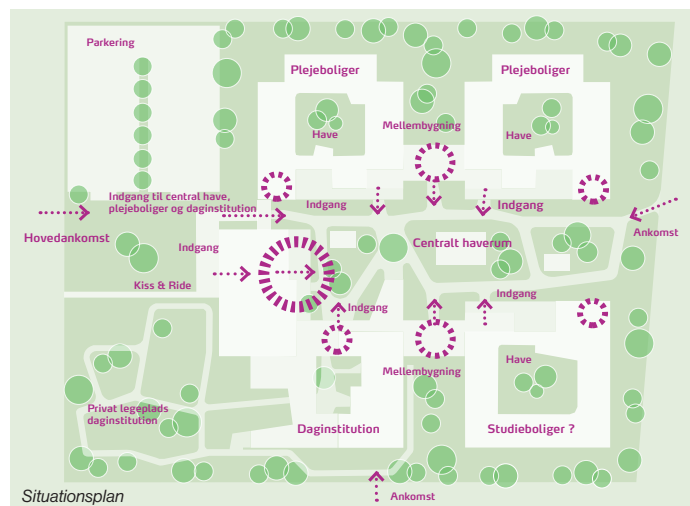

DEMENS-PROJEKT

udfordrer måden vi tænker velfærd på

demensX 3.0 peger på mulighederne for at integrere demenssygeplejen med børnepasning og aktiviteter for unge. – Vi præsenterer en ny og åben tilgang til at organisere fremtidens velfærd, siger arkitekt Christian Karlsson.

AF JAKOB ROHDE-BRØNDUM

Nye boligformer til mennesker med demens skal ikke begrænses til den ene gruppe borgere. Hele demenssygeplejen skal integreres med børn og unge samt foreninger og andre kommunale tilbud. Det er en af tankerne i den seneste rapport fra demensX-projektet.

"I fremtidens boliger til mennesker med demens vil det blive efterspurgt at bringe mennesker sammen. Hidtil har de enkelte grupper været organiseret hver for sig, men hvorfor ikke integrere det og bringe ældre tættere på børnepasningen og andre faciliteter og aktiviteter til børn og unge. Når man f.eks. laver mad til ældre,

hvorfor så ikke også lave mad til travle børnefamilier," spørger arkitekt Christian Karlsson fra demensX-projektet.

"Vi har hele tiden kigget på, hvordan vi kan matche udfordringer og krav til boligerne med fokus på øget bæredygtighed, men gennem hele projektet har det vigtigste været at skabe fællesskaber, så derfor har demensX 3.0 især fokus på den sociale bæredygtighed," tilføjer han.

Tæt samarbejde om fremtidens demens-boliger

demensX er et igangværende nonprofit samarbejde mellem arkitekter, designere, klinikere og Københavns Universitet, som startede tilbage i 2017.

Sammen med neuropædagogiske konsulenter, designere og ingeniører har Karlsson Arkitekter kigget på de muligheder, krav og behov, som der er i forbindelse med boliger og udeområder til mennesker med demens, og baseret på den tværfaglige dialog har Karlsson arkitekter siden 2018 arbejdet med at udforske og udvikle de fysiske rammer for fremtidens boligbyggeri for mennesker med demensdiagnoser.

"Demensproblematikken er særlig interessant, fordi det berører det grundlæggende ved at være menneske. Man mister logikken og hukommelsen, men man er der stadig med sine følelser, og det sætter spørgsmålstegn ved mange af de ting, som vi normalt gør, når vi bygger. Derfor har vi et meget tæt brugersamarbejde, og vi har besøgt plejehjem og organisationer, der arbejder med området i både Danmark og Holland, som er meget langt fremme på området," siger Christian Karlsson.

Virtuelt værksted

Pilotprojektet er et virtuelt værksted, hvor man 1:1 modellerer idéer op og omsætter dem i tredimensionelle illustrationer, så man selv kan opleve, hvordan rum, indretning, lys og materialer bruges. Set gennem 3D animationer og VR-bril-

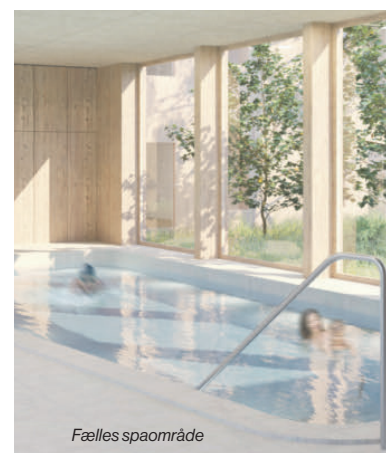
ler giver modellerne overraskende realistiske oplevelser af, hvordan fremtiden kunne blive og dermed et stærkt værktøj i en tværfaglig dialog med bl.a. beslutningstagere, demensfaglig ledelse samt personale og pårørende.

Studierapporterne indtil videre er blevet præsenteret for flere relevante politiske- og interesseorganisationer både nationalt og internationalt, og er anerkendt som en ny standard for programmering, integration og projektdesign af fremtidige faciliteter og boliger til borgere med demens.

"Tanken er, at kommuner kan hente inspiration til at tænke større, længere og bredere, når de skal bygge boliger til mennesker med demensdiagnoser," siger Christian Karlsson.

Fokus på fællesskaber

I demensX pilotprojektets version 1.0 så arkitekterne på, hvordan et demensbyggeri kan disponeres og udformes som en stand alone boenhed på 6-10 mennesker - plandisponering, rum, lys og materialer m.m. Efterfølgende har demensX arbejdet med flere konkrete byggeprojekter - opførelse af Skovvang II Demensplejecenter i Allerød, programmering af Nyt Demensplejehjem i Hedensted og udvik-

ling af de kommende Generationernes Kvarter for Hillerød Kommune.

På den baggrund har demensX arbejdet videre med pilotprojekt 2.0 for at undersøge og vise, hvordan boenheder kan samles i velfungerende bebyggelser - og hvordan også udearealer kan disponeres og udformes for mennesker med demensdiagnoser.

"I vores nye rapport demensX 3.0, som snart offentliggøres, har vi fokus på FN's verdensmål. Både de miljømæssige, sociale og økonomiske spørgsmål. Vi vil derfor integrere demenssygeplejen med det omkringliggende samfund, og skabe muligheder for faciliteter, aktiviteter, butikker, plejestationer og foreninger samt skabe social interaktion på tværs af generationer og social status.

3.0 understøtter helheden i lokalområdet

Den integrerede fællesskabsmodel i demensX 3.0 understøtter nytænkning i den offentlige velfærd, der giver muligheder for en mere holistisk tilgang til omsorg, herunder pårørende og frivillige i det daglige aktiviteter.

"Den centrale have kan f.eks. være en fælles park, der forbinder adgang og indrammer de daglige aktiviteter for ældre og pårørende, børn fra dagplejen og unge fra kvarteret samt fællesfaciliteter, værksted, café og køkken, så det kan blive et aktivitetsscenter i løbet af dagen og aftenen, der understøtter helheden i området," siger Christian Karlsson.

Indretningen og udviklingen af boligene skabes med omhyggeligt samspil mellem indendørs og udendørs rum, fordi lys, vejret, dagen, natten, havens vegetation og dyrelivet og designet er fokuseret på mangfoldighed, lys, gennemsigtighed og enkelhed.

"Vi har tegnet et samfund virtuelt i en arbejdsmodel 1-1, hvor vi afprøver forskellige ting. Vi kender de forskellige krav og muligheder til fx børnehaver og ældreboliger, og kan så danne en række inspirerende billeder," fortæller Christian Karlsson og tilføjer, at det er hensigten, at de virtu-

elle samfund skal inspirere kommuner og boligselskaber.

"Når kommunerne skal opføre nye boliger, går der jo en udbudsproces i gang for rådgivning og byggeri, men vi vil gerne starte en dialog og vise, hvordan det kan se ud, så kommunerne måske siger, hold kæft, kan man også gøre det på den måde. demensX kan skabe en virtuel realitet i de politiske tanker, så kommunerne kan egentlig tage, hvad de kan bruge fra demensX," slutter Christian Karlsson. •

Læs mere om demensX på www.karlssonark.com

FAKTA

demensX er et tværfagligt samarbejde om at skabe bedre rammer for mennesker med demens. Gennem et virtuelt pilotprojekt omsættes sygdommens komplekse udfordringerne til koncepter og design af fremtidens boliger og huse til mennesker med demens - med udgangspunkt i den dementes vilkår for at forstå verden.

Projektets deltagere er bl.a.:

- Karlsson arkitekter
- Hjerne & Sundhed
- Yoke
- Københavns Universitet

